

گزارش

ادامه گزارش صفحه ۳

مشارکت پارک علوم و فناوری های نرم و...

وی در همین پیوند، بر تدوین فوری نظام‌نامه‌های حقوقی، مقررات مالکیت مادی و معنوی، کپی‌رایت نوین و اخلاق داده تأکید کرد و عقب‌ماندگی در تدوین قوانین متناسب با تحولات سریع فناوری را آسیبی جدی دانست که می‌تواند ساختار اقتصادی و حقوقی پدیدآورندگان را مختل سازد. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی همچنین لزوم برقراری پیوند عمیق میان فناوری‌های نشر با نظام آموزش و پرورش را مطرح کرد و متذکر شد تجارب به‌دست‌آمده از مدارس هوشمند و بسترهای برخط پس از بحران کرونا نشان می‌دهد کتاب باید عنصری پویا در پرورش تفکر انتقادی، انسجام ذهنی و قدرت تحلیل دانش‌آموزان باشد و نباید در فرایند نوسازی مدارس به حاشیه رانده شود. دکتر صالحی با ابراز خرسندی از استقرار شرکت‌های فناور در پردیس نوآوری خانه کتاب و ادبیات ایران، قرار گرفتن این مرکز در بافت سنتی و نوستالژیک خیابان انقلاب تهران را نمادی امیدبخش خواند و تأکید کرد حفظ فروغ کانون‌های هویتی و فرهنگی پایتخت که دانشگاه‌ها و کتابفروشی‌های دیرپا را در خود جای داده‌اند، رسالتی همگانی است. وی با اشاره به ریشه‌های استوار و سترگ درخت کهنسال فرهنگ و هویت ایرانی ابراز امیدواری کرد که هم‌افزایی پارک ملی علوم و فناوری‌های نرم و صنایع فرهنگی جهاددانشگاهی با وزارت فرهنگ، این مرکز را به پیش‌رانی تحول‌آفرین برای گشایش افق‌های نوین صنعت چاپ و نشر ایران بدل سازد.

فرآیند راه‌اندازی و استقرار هسته‌های نوآور در پردیس نشر

فرآیند تأسیس این پردیس نوآوری از سال ۱۴۰۳ با طی مراحل کارشناسی چندگانه به مرحله اجرا رسیده است که شامل: انعقاد تفاهم‌نامه راهبردی با پارک ملی علوم و فناوری‌های نرم و صنایع فرهنگی جهاددانشگاهی، برپایی رویداد سراسری ایده‌های برتر صنعت نشر، طراحی سامانه‌های حمایتی از زیست‌بوم صنایع فرهنگی، بازسازی کامل و بهسازی معماری طبقه همکف ساختمان خانه کتاب، تفکیک و آماده‌سازی ۱۱ واحد اختصاصی در فضایی به مساحت ۱۹۵ مترمربع، تجهیز کامل ابزارهای ارتباطی و اداری، صدور احکام اعضای شورای پذیرش، انتشار فراخوان عمومی جذب متقاضیان، اخذ فرم‌ها و طرح‌های توجیهی ۱۶ تیم و در نهایت داوری فنی و استقرار هسته‌های نوآور در این مجموعه بوده است. ■

از سوی دیگر، یادگیری نباید محدود به یک مقطع از زندگی باشد. ما به یادگیری مستمر و مادام‌العمر نیاز داریم. افراد باید در طول زندگی حرفه‌ای و اجتماعی خود، متناسب با موقعیت شغلی، تغییرات فناوری و مراحل مختلف زندگی، امکان یادگیری و به‌روزرسانی مهارت‌های خود را داشته باشند.

در چنین الگویی، آموزش دیگر یک مرحله محدود به دوران دانشگاه یا یک دوره آموزشی مشخص نیست؛ بلکه به فرایندی مستمر تبدیل می‌شود که فرد را در طول مسیر زندگی و فعالیت حرفه‌ای همراهی می‌کند.

«شهر دانش» چه نقشی می‌تواند در این الگوی جدید آموزشی داشته باشد؟

شهر دانش در سال گذشته ایجاد شد و سازوکار آن در حال شکل‌گرفتن است. یکی از موضوعاتی که در حال بررسی آن هستیم، این است که حوزه آموزشی چه نقشی می‌تواند در شهر دانش داشته باشد.

دانشجو در کنار آموزش‌هایی که می‌بیند، باید یک‌سری تجربه‌های دیگر نیز کسب کند که لزوماً در کلاس آموزشی و در کوتاه‌مدت به دست نمی‌آیند.

بخشی از این تجربه‌ها می‌تواند از طریق حضور در فعالیت‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی و علمی کسب شود و بخشی دیگر نیز می‌تواند به‌صورت خدماتی خارج از آموزش مستقیم ارائه شود. خوشبختانه ارتباط خیلی خوبی بین معاونت آموزشی جهاد دانشگاهی و معاونت فرهنگی وجود دارد و ما سال گذشته این تعهد را برای خودمان ایجاد کردیم که بخشی از هزینه‌های ایجاد بستر این موضوع را از محل آموزش تأمین کنیم.

در این میان، چه نقشی برای خود دانشجو تعریف می‌کنید؟

جهاد دانشگاهی اساساً با دانشجو هویت پیدا می‌کند و با حضور دانشجو نیز می‌تواند خدمات خود را ارائه کند و به‌نوعی روح تازه‌ای در مجموعه جهاد دمیده شود.

دانشجو نباید صرفاً در یافت‌کننده آموزش باشد، بلکه باید در فعالیت‌های مختلف فرهنگی، علمی، فناورانه و اجتماعی مشارکت کند. شهر دانش نیز اساساً به‌عنوان بستری برای شکل‌گیری این تجربه ایجاد شده است.

ایده «سفر یادگیری دانشجو» چگونه می‌تواند به این هدف کمک کند؟

یکی از مباحثی که می‌تواند کمک‌کننده باشد، بحث «سفر یادگیری دانشجو» است؛ یعنی از زمان ورود دانشجو به دانشگاه تا بعد از فارغ‌التحصیلی، مشخص شود که چه نیازهای آموزشی، مهارتی و حرفه‌ای دارد.

این نیازها باید به‌صورت یکپارچه دیده شوند و سپس ما بتوانیم با استفاده از شبکه‌ای که در اختیار داریم، آنها را برطرف کنیم. باید مشخص شود چه آموزش‌هایی را می‌توان در کنار خدمات آموزشی ارائه کرد؛ آموزش‌هایی که دانشجو بتواند از زمانی که وارد دانشگاه می‌شود تا زمان فارغ‌التحصیلی و حتی پس از آن، آنها را فرا بگیرد.

بنابراین، این فرایند باید در قالب یک نظام آموزشی جامع تعریف شود که می‌توان نام آن را «سفر یادگیری دانشجو» یا هر عنوان دیگری گذاشت؛ نظامی که نیازهای آموزشی، مهارتی و حرفه‌ای دانشجو را در طول تحصیل و حتی پس از فارغ‌التحصیلی به‌صورت یکپارچه دنبال کند.

اگر بخواهید مهم‌ترین اولویت آموزشی جهاد دانشگاهی در سال‌های آینده را در یک جمله بیان کنید، چه خواهید گفت؟

مسیر آینده آموزش جهاد دانشگاهی را باید در سه مفهوم خلاصه کرد: نیازمحوری، شایستگی‌محوری و یادگیری مستمر.

ما باید نیازهای امروز و فردای جامعه و بازار کار را شناسایی کنیم، بر اساس شایستگی‌های مورد نیاز آموزش طراحی کنیم و شرایطی فراهم کنیم که افراد بتوانند در طول زندگی مهارت‌های خود را به‌روز کنند.

در کنار این موضوع، فناوری‌هایی مانند هوش مصنوعی نیز می‌توانند به ما کمک کنند تا آموزش را شخصی‌تر، دقیق‌تر و اثربخش‌تر کنیم. هدف نهایی این است که آموزش بتواند نقش واقعی خود را در توانمندسازی نیروی انسانی، اشتغال و توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور ایفا کند. ■

مهدی باصولی:

دانشجو نباید صرفاً دریافت‌کننده آموزش

باشد، بلکه باید در فعالیت‌های مختلف

فرهنگی، علمی، فناورانه و اجتماعی

مشارکت کند برای این اساس شهر دانش

با عنوان بستری برای این مشارکت

ایجاد شده است

نگاه ما به هوش مصنوعی صرفاً به‌عنوان یک ابزار تولید محتوا نیست. این فناوری می‌تواند ساختار برنامه‌ریزی، تدریس، ارزشیابی و پشتیبانی آموزش را تغییر دهد.

در گام نخست، باید روی توسعه سواد هوش مصنوعی تمرکز کنیم؛ نه فقط برای مدرسان، بلکه برای فراگیران، کارشناسان و همه کسانی که متولی امر آموزش هستند. این افراد باید با قابلیت‌ها و محدودیت‌های هوش مصنوعی، خطاهای احتمالی آن و ملاحظات اخلاقی استفاده از این فناوری آشنا شوند.

موضوع دوم، استفاده از هوش مصنوعی برای شخصی‌سازی مسیر یادگیری است. هوش مصنوعی می‌تواند بر اساس عملکرد هر فرد، بازخورد ارائه کند، نقاط ضعف او را شناسایی کند و متناسب با نیازش مسیر آموزشی پیشنهاد دهد.

موضوع مهم دیگر، بازتعریف شیوه‌های ارزشیابی است. شیوه‌های سنتی ارزیابی دیگر نمی‌توانند پاسخگوی همه نیازهای آموزشی باشند و باید به سمت ارزیابی واقعی‌تر شایستگی‌های افراد حرکت کنیم.

جهاد دانشگاهی چه ظرفیتی برای توسعه آموزش‌های مهارتی در سراسر کشور دارد؟

در حال حاضر حدود ۱۶۰ مرکز آموزشی جهاد دانشگاهی در سراسر کشور فعالیت می‌کنند. علاوه بر این، دو دانشگاه و پنج مؤسسه آموزش عالی نیز در حوزه آموزش عالی فعالیت دارند.

البته از منظر سیاست‌گذاری، صرفاً تعداد مراکز آموزشی مهم نیست. پوشش جغرافیایی، کیفیت دوره‌ها، تنوع دوره‌های هدفمند و اثرگذاری آموزش بر اشتغال و اقتصاد می‌تواند شاخص‌های مهم‌تری باشد.

جهاد دانشگاهی تلاش کرده است با ایجاد شبکه‌ای در سراسر کشور و حفظ استانداردهای مشخص در این شبکه، بتواند به نیازهای آموزشی جامعه پاسخ دهد.

جهاد دانشگاهی چه تجربه‌ای در پیوند آموزش مهارتی با اشتغال دارد؟

جهاد دانشگاهی از دهه ۱۳۷۰ فعالیت خود را در حوزه آموزش آغاز کرده و در طول این سال‌ها تلاش کرده بخشی از نیازهای آموزشی جامعه را پوشش دهد.

فعالیت آموزشی جهاد دانشگاهی در دو سطح عمده دنبال می‌شود؛ آموزش عالی و آموزش‌های کوتاه‌مدت. یکی از مزیت‌های جهاد دانشگاهی این است که فعالیت‌های آن به آموزش محدود نیست و در حوزه‌های پژوهشی، فناورانه و فرهنگی نیز حضور دارد.

برای مثال، در حال حاضر دوره‌هایی با همکاری شرکت مخابرات در حوزه تربیت تکنسین فیبر نوری برگزار می‌شود. افرادی که این دوره‌های تخصصی را با موفقیت پشت سر می‌گذارند، می‌توانند برای فعالیت در حوزه فیبر نوری وارد بازار کار شوند.

آینده مطلوب نظام آموزشی کشور را چگونه می‌بینید؟

به نظر من باید به سمت شکل‌گیری یک زیست‌بوم یادگیری حرکت کنیم؛ زیست‌بومی که در آن دانشگاه‌ها، مراکز آموزش کوتاه‌مدت، بخش خصوصی و صنایع، هرکدام نقش مشخصی داشته باشند و در کنار یکدیگر قرار بگیرند.